

NOTKA PRASOWA

Stary Refektarz dominikanów we Wrocławiu z unijnym dofinansowaniem.

Centralnym punktem inwestycji jest kompleksowa renowacja **Starego Refektarza** – barokowej sali o niezwyklej wartości historycznej i artystycznej, która od dawna prosiła się o ratunek. To miejsce, które przez wieki służyło wspólnocie zakonnej, dziś wymaga pilnych prac konserwatorskich, by mogło bezpiecznie przyjąć gości. Odnowione zostaną misterne sztukaterie, malowidła na sklepieniach oraz elewacja, co pozwoli przywrócić tej przestrzeni jej dawną godność.

W ramach projektu przewidziana jest także rewitalizacja otoczenia Starego Refektarza, przede wszystkim Skweru Ormiańskiego, który znajduje się na skrzyżowaniu ulic Plac Dominikański i Janickiego.

W odnowionym wnętrzu powstanie ekspozycja opowiadająca o d

Całkowity koszt projektu to 18 719 366,63 zł, kwota dotowana w ramach funduszy unijnych to 14 601 105,97 zł. Realizacja projektu jest zaplanowana na lata 2026 – 2029.

„PRZYSTANEK DOMINIKAŃSKA” to jednak coś więcej niż tylko remont. To zaproszenie do wejścia w głąb ośmiusetletniej historii klasztoru, zakonu dominikańskiego i miasta Wrocławia. Stary Refektarz ma stać się miejscem otwartym – przestrzenią spotkań, dialogu i obcowania z kulturą w sposób nowoczesny, ale pełen szacunku dla tradycji.

W planach jest nie tylko udostępnienie architektury, ale stworzenie bogatej oferty kulturalnej. Odwiedzający będą mogli skorzystać z nowoczesnych narzędzi, takich jak aplikacje mobilne czy audioprzewodniki, które w przystępny sposób opowiedzą o tajemnicach klasztornych murów. Ważnym elementem projektu jest całkowita likwidacja barier – tak, aby każdy, bez względu na wiek czy sprawność fizyczną, mógł poczuć się tu u siebie.

Wspólne świętowanie historii Realizacja projektu zbiega się z wyjątkowym jubileuszem – 800-leciem obecności Zakonu Dominikanów we Wrocławiu. Dzięki pozyskanemu wsparciu (całkowita wartość inwestycji to ponad 18 mln zł), to historyczne dziedzictwo nie tylko przetrwa dla przyszłych pokoleń, ale zyska nowe życie jako żywy punkt na kulturalnej mapie miasta.

Prace potrwać do 2030 roku, ale już teraz Stary Refektarz zapowiada się jako jedna z najciekawszych przestrzeni spotkania z historią w samym sercu Wrocławia.

SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE O PROJEKCIE

Pełna nazwa projektu: „PRZYSTANEK DOMINIKAŃSKA. Ochrona i upowszechnienie dziedzictwa dominikańskiego w 800-lecie obecności Zakonu OO. Dominikanów we Wrocławiu”

Program: Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS) 2021–2027, priorytet VII „Kultura”

Wartość całkowita: 18 719 366,63 PLN

Dofinansowanie EFRR: 14 601 105,97 PLN

Historia Starego Refektarza: Barokowa perła Wrocławia

Stary Refektarz, będący sercem zaplanowanych prac, to jedno z najcenniejszych wnętrz barokowych w mieście. Powstał w 1724 roku, w okresie intensywnej rozbudowy klasztoru, zastępując wcześniejsze, gotyckie pomieszczenia. Przez dekady służył wspólnocie zakonnej jako miejsce wspólnych posiłków, a także pełnił funkcję sali reprezentacyjnej.

Architektura sali zachwyca bogactwem detali. Jej sklepienie zdobią unikalne sztukaterie oraz cykl malowideł plafonowych, które niosą ze sobą głęboki przekaz ideowy związany z tradycją dominikańską. Choć refektarz przetrwał burzliwe losy miasta, w tym oblężenie Festung Breslau, upływ czasu i trudne warunki techniczne sprawiły, że w ostatnich latach sala musiała zostać wyłączona z użytkowania. Planowana renowacja nie tylko uratuje te bezcenne zdobienia, ale też pozwoli po raz pierwszy od bardzo dawna zaprosić do tego wnętrza osoby spoza wspólnoty zakonnej.

Kluczowy element: Rewitalizacja Starego Refektarza

Najważniejszym zadaniem inwestycyjnym jest przywrócenie dawnej świetności barokowemu Staremu Refektarzowi z 1724 roku.

- **Prace konserwatorskie:** Renowacji zostaną poddane unikalne sztukaterie oraz malowidła plafonowe. Prace obejmą również renowację elewacji budynku.
- **Nowa funkcja:** Po zakończeniu prac, Refektarz stanie się wielofunkcyjną przestrzenią kulturalną. Będą się tu odbywać koncerty, wystawy oraz spotkania, co pozwoli na włączenie tego historycznego wnętrza w krwiobieg kulturalny Wrocławia.

Nowoczesne udostępnianie dziedzictwa

Projekt stawia na budowanie relacji z odbiorcą poprzez nowoczesne i przystępne narzędzia:

- **Dostępność cyfrowa:** Powstanie aplikacja mobilna oraz system audioprzewodników (dostępnych m.in. w języku polskim, angielskim, niemieckim i ukraińskim), które ułatwią samodzielne zwiedzanie kompleksu.
- **Oferta kulturalna:** W odrestaurowanych przestrzeniach zaplanowano cykle wydarzeń, w tym rezydencje artystyczne oraz warsztaty, realizowane we współpracy z partnerami krajowymi i zagranicznymi.

Infrastruktura bez barier

Jednym z priorytetów projektu jest pełna inkluzywność. Wszystkie objęte programem przestrzenie zostaną dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, seniorów oraz rodzin z małymi dziećmi. Likwidacja barier architektonicznych pozwoli każdemu na swobodne korzystanie z oferty „Przystanku Dominikańska”.

Znaczenie dla regionu

Inwestycja wpisuje się w strategię rozwoju turystyki kulturowej Wrocławia i Dolnego Śląska. Dzięki realizacji projektu powstanie nowa, wysokiej jakości przestrzeń publiczna, która wzmocni ofertę kulturalną miasta i pozwoli na godną ekspozycję dziedzictwa Dominikanów, nierozzerwalnie związanego z historią Wrocławia od XIII wieku.

Planowany termin zakończenia realizacji: 2030 r.

Beneficjent: Klasztor OO. Dominikanów we Wrocławiu

SZCZEGÓŁOWY OPIS STREGO REFEKTRZA

Architektura i układ sali

Stary Refektarz, wzniesiony w **1724 roku**, to prostokątna sala o imponujących wymiarach: **21 m długości, 7 m szerokości i 5,5 m wysokości**. Wnętrze podzielone jest na **sześć przęseł** i nakryte **sklepieniem kolebkowym z lunetami**. Charakterystycznym elementem architektonicznym przy wejściu jest **lavabo** (umywalnia dla zakonników) wykonane z szarego śląskiego marmuru, nad którym widnieje fresk przedstawiający Spotkanie Chrystusa z Samarytanką przy studni.

Unikalne sztukaterie i ich symbolika

Dekoracja sztukatorska, przypisywana warsztatowi śląskiemu, tworzy bogatą oprawę dla malowideł i rzeźb. Kluczowe elementy to:

- **Alegorie Cnót i Przywar:** Na filarach bocznych umieszczono pary puttów, które obrazują walkę dobra ze złem na zasadzie przeciwieństw, m.in.: **Wstrzeмиęźliwość i Pożądliwość, Sprawiedliwość i Występek, Wolność i Niewola, Skromność i Próżność oraz Łagodność i Gniew.**
- **Postacie Apostołów:** W dolnych częściach filarów znajdują się płaskorzeźbione popiersia apostołów, stanowiące fundament chrześcijańskiej tradycji.
- **Grupa centralna:** W głębi sali, na środkowym filarze, znajduje się **krucyfiks ze św. Marią Magdaleną** (trzymającą czaszkę) oraz popiersiem św. Piotra poniżej.

Cykl malowideł plafonowych (Plafony)

Trzyczęściowy plafon, ujęty w stiukowe ramy i postacie aniołów, niesie ze sobą główne przesłanie ideowe projektu:

1. **Plafon środkowy (Główny):** Przedstawia scenę „**Wiedza i sztuka składają hołd niebu**”. Widnieją na nim personifikacje Nieba, Astronomii, Nauki i Sztuki. Towarzyszy mu łaciński cytat z Ewangelii wg św. Mateusza: „*Nie troszczcie się zbytnio o życie wasze (...) przypatrzcie się ptakom w powietrzu*” (Mt 6, 25-28).
2. **Plafon południowy:** Ukazuje **Alegorię Cnót Teologicznych** (Wiarę, Nadzieję i Miłość) wraz z wezwaniem: „*Starajcie się naprzód o Królestwo Boże*” (Mt 6, 33).
3. **Plafon północny (nad wejściem):** Przedstawia putta z owocami i snopami zboża (prawdopodobnie **Alegoria darów ziemi**) z dokończeniem cytatu: „*A to wszystko będzie wam dane*” (Mt 6, 33).

Przekaz ideowy

Wystrój refektarza jest unikalny w skali Europy Środkowej. Program ikonograficzny, opracowany przez wrocławskich dominikanów, ukazuje **chrześcijański ideał życia**

oparty na Ewangelii, który najpełniej realizuje się poprzez **naukę i kontemplację** – dwa filary zakonu dominikańskiego. Całość stanowi artystyczny triumf zakonu, ściśle powiązany ideowo z programem pobliskiej kaplicy bł. Czesława.